

Kuntavaalien äänestyspaikkojen ja ennakkoäänestyspaikan aukioloajan määrittäminen

174/00.00/2020

Khall 16.11.2020 § 256 (Valm. hallintojohtaja)

Seuraavat yleiset vaalit ovat kuntavaalit, jotka toimitetaan sunnuntaina 18.4.2021. Ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 7.–13.4.2021 (keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 7.–10.4.2021 (keskiviikosta lauantaihin). Suomalaisessa laivassa ulkomaan ennakkoäänestys voidaan aloittaa jo keskiviikkona 31.3.2021.

Vuoden 2021 kuntavaaleissa valittavien valtuustojen toimikausi alkaa 1.6.2021 ja kestää vuoden 2025 toukokuun loppuun.

Edellisten, huhtikuussa 2017 toimitettujen kuntavaalien jälkeen vaalilakiin (714/1998) on tehty kolme muutosta:

- Vaalilain muutoksella (939/2017) otettiin käyttöön ulkomailta tapahtuva kirjeäänestys ja sitä sovellettiin ensimmäisen kerran vuoden 2019 eduskuntavaaleissa ja sen jälkeen vuoden 2019 europarlamenttivaaleissa,
- Vaalilain muutos (1223/2018) sisälsi eräitä teknisluonteisia uudistuksia, mm. äänestysaluejakoa koskevien päätösten aikataulumuutoksen ja mahdollisuuden lähettää äänioikeutetuille äänioikeusilmoitus (ilmoituskortti) sähköisessä muodossa;
- Vaalilain muutos (1132/2019) liittyi Digi- ja väestötietoviraston (DVV) perustamiseen 1.1.2020.

Ennakkoäänestyspaikan määrittäminen

Vaalilain 9 §:n mukaan kunnanhallitus päättää kotimaan yleisten ennakkoäänestyspaikkojen lukumäärästä ja sijainnista kunnassa. Jokaisessa kunnassa on oltava vähintään yksi ennakkoäänestyspaikka, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Oikeusministeriön ohjeen mukaan yleisten ennakkoäänestyspaikkojen määrittämisessä kunnanhallituksen on otettava huomioon seuraavat seikat:

- ennakkoäänestyspaikassa on voitava pitää riittävät turvavälit äänestämään tulleiden kesken
- ennakkoäänestyspaikkoja tulisi perustaa riittävä määrä ja eri puolille kuntaa/kaupunkia, jotta äänestäjät jakaantuisivat mahdollisimman tasaisesti eri paikkojen kesken, jolloin suuria ruuhkia ei syntyisi
- ennakkoäänestyspaikkoja on oltava riittävästi suhteutettuna

äänioikeutettujen määrään

- ennakkoäänestyspaikat olisi syytä määrätä siten, että äänestäjien on helppo asioida ja osata vaivattomasti, myös taajaman ulkopuolella asuvien
- ennakkoäänestyspaikan tulisi olla aatteellisilta ja poliittisilta kytkennöiltään mahdollisimman puolueeton
- ennakkoäänestyspaikan esteettömyyteen on kiinnitettävä huomiota
- järjestyksenpito ja vaalimainontakielto
- riittävät tilat ja riittävästi toimitsijoita
- paloturvallisuus

Lisäksi oikeusministeriö on ohjeistanut kuntia koronavirustilanteessa seuraavasti:

Kuntavaalit toimitetaan nykyisen vaalilain puitteissa. Vaalilaki tarjoaa hyvät lähtökohdat joustaviin ratkaisuihin, jotta vaalit voidaan toimittaa luotettavasti ja turvallisesti.

Kunnan on huolehdittava, että

- a) äänestyspaikkoja on riittävästi,
- b) äänestyspaikat ovat tiloissa, joissa voidaan toteuttaa turvavälit niin äänestäjien kuin vaalivirkailijoidenkin osalta. Kunta voi harkita myös yleisen ennakkoäänestyspaikan ja/tai vaalipäivän äänestyspaikan äänestystilan sijoittamista ulkotilaan (esimerkiksi teltaan äänestyspaikan pihalle);
- c) ennakkoäänestyspaikkojen aukioloajat ovat mahdollisimman laajat, paikalliset olosuhteet kuitenkin huomioiden (vaalilain mukaiset maksimit ovat arkisin klo 8-20 ja viikonloppuisin klo 9-18). Kunta voi suositella, että osa äänestysajasta varattaisiin ensisijaisesti ns. riskiryhmiin kuuluville;
- d) vaalivirkailijoita rekrytoidaan riittävästi. Ennakkoäänestyspaikoissa resursseja tarvi-taan esimerkiksi äänestäjän henkilöllisyyden tarkastukseen ja äänestyslipun antoon, äänestyksen vastaanottopisteisiin sekä jonojen ja turvavälien ohjaukseen. Vastaa-vasti vaalipäivän äänestyksessä vaalilautakuntien tulisi toimia lähtökohtaisesti viisi-jäsenisinä (vaikka päätösvaltaiseen kokoonpanoon riittääkin kolme jäsentä) ja tarvit-taessa myös vaalilautakunnan varajäsenet voivat olla paikalla. Kunnan tulee myös huolehtia siitä, että kotiaänestyksen vaalitoimitsijoita rekrytoidaan riittävästi ja että vaalitoimikuntia nimetään tarvittaessa useampia kuin yksi. Kaikkia tehtäviä varten on syytä rekrytoida myös varahenkilöitä;
- e) ääntenlaskenta, ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastus ja ehdokasasettelutehtävät järjestetään siten, että riittävät turvavälit voidaan näissäkin tehtävissä toteuttaa.

Oikeusministeriö antaa myöhemmin, yhteistyössä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa, tarkempia suosituksia siitä,
- minkälaisia suojarusteita (esimerkiksi kasvomaskit)

vaalivirkailijoiden tulisi mahdollisesti käyttää;
- miten äänestyspaikat tulisi varustella (esimerkiksi ohjeet äänestäjille, äänestyskop-pien sijoittelu riittävän etäälle toisistaan, käsidesimahdollisuus, tarvittaessa vaalitoimikunnan ja äänestäjän välissä muoviplexi jne.);
- mitä seikkoja koti- ja laitosaäänestysten toimittamisessa tulee ottaa huomioon

Vaalilain 47 §:n mukaan kotimaan yleinen ennakkoäänestyspaikka on ennakkoäänestystä varten avoinna kaikkina ennakkoäänestyksen ajanjakson päivinä, jollei kunnanhallituksen päätöksellä erityisistä syistä toisin määrätä. Erityinen syy voi olla lähinnä vain kunnan jonkin alueen tai taajaman vähäiseksi arvioitu äänestäjämäärä. Jokaisessa kunnassa tulisi kuitenkin olla vähintään yksi sellainen ennakkoäänestyspaikka, joka on avoinna jokaisena ajanjakson (7.-13.4.2021) päivänä. Tällaisen ennakkoäänestyspaikan lisäksi on mahdollista perustaa kunnan eri alueille ennakkoäänestyspaikkoja, jotka ovat auki vähemmän kuin seitsemän päivää. Vaalilain 48 §:n mukaan kunnanhallitus määrää myös ennakkoäänestyspaikan päivittäiset aukioloajat, kuitenkin niin, että ennakkoäänestyspaikka ei saa olla avoinna arkipäivisin ennen kello 8 eikä kello 20 jälkeen eikä lauantaisin ja sunnuntaisin ennen kello 9 eikä kello 18 jälkeen. Hyväksi havaittu käytäntö on, että ainakin ennakkoäänestyksen ajanjakson kahtena viimeisenä päivänä yleinen ennakkoäänestyspaikka pidetään avoinna kello 20 saakka.

Ennakkoäänestyspaikkojen olisi hyvä pysyä samana vaaleista toiseen, jotta äänestäjät tietävät, missä se on. Kunnan on tiedotettava tehokkaasti yleisistä ennakkoäänestyspaikoista ja niiden aukioloajoista.

Haapaveden kaupunki on järjestänyt ennakkoäänestyksen vaaleissa vuodesta 2007 alkaen. Äänestyspaikkana on ollut kaupungintalo.

Lisäksi vaalilain 9 §:n nojalla kunnanhallitus määrää muut sosiaalihuollon toimintayksiköt, joissa suoritetaan ennakkoäänestys. Aikaisemmin vaaleissa muiksi sosiaalihuollon toimintayksiköiksi on määrätty seuraavat yksiköt:

- Paakkilanhovin palveluasunnot
- Peltolan ja Rantalan pienryhmäkodit
- Metsärinteen palvelukoti
- Hoitokoti Kartanonväki
- Hoivakoti Kaivopuisto

Lisäksi ennakkoäänestys suoritetaan aina sairaaloissa, ympärivuorokautista hoitoa antavissa laitoksissa sekä rangaistuslaitoksissa. Laitosten ennakkoäänestyksen suorittaa kolmijäseninen vaalitoimikunta, joka sopii laitosten kanssa siellä

suoritettavan vaalitoimituksen ajankohdasta ennakkoäänestysajan puitteissa.

Vaalipäivän äänestyspaikkojen määrääminen

Kunnan äänestysalueista päättää valtuusto. Vuoden 2021 vaalissa noudatetaan valtuuston maistraatille ilmoittamia äänestysaluepäätöksiä. Vaalilain 9 §:n nojalla jokaisen äänestysalueen äänestyspaikan määrää kunnanhallitus. Kaupunginvaltuusto on päätöksellään vahvistanut Haapaveden äänestysaluejaon kahteen äänestysalueeseen.

Vs. kaupunginjohtajan ehdotus:

1. Haapaveden kaupunginhallitus päättää, että yleisenä ennakkoäänestyspaikkana v. 2021 kuntavaaleissa on kaupungintalon hallituksen huone.

Ennakkoäänestysajat ovat seuraavat:

- 7.-9.4.2021 (ke-pe)	klo 9.00 - 16.00
- 10.4.2021 (la)	klo 10.00 - 14.00
- 11.4.2021 (su)	klo 11.00 - 14.00
- 12.4. - 13.4.2021 (ma-ti)	klo 9.00 - 20.00

Lisäksi kaupunginhallitus nimeää hallintojohtajan ennakkoäänestyksen vastuuhenkilöksi.

2. Haapaveden kaupunginhallitus päättää, että vaalilain 9 §:n mukainen ennakkoäänestys suoritetaan Haapaveden terveyskeskuksen vuodeosastolla, Paakkilanhovin vanhainkodissa ja Helmikartanossa sekä seuraavissa sosiaalihuollon yksiköissä:

- Paakkilanhovin palveluasunnot
- Peltolan ja Rantalan pienryhmäkodit
- Metsärinteen palvelukoti
- Hoitokoti Kartanonväki
- Hoivakoti Kaivopuisto

Vaalitoimikunta sopii laitoksen kanssa siellä suoritettavan vaalitoimituksen ajankohdasta ennakkoäänestysajan puitteissa.

3. Haapaveden kaupunginhallitus päättää, että vaalipäivän 18.4.2021 äänestysaika on klo 9.00-20.00 ja äänestyspaikat ovat äänestysalueittain seuraavat:

- Alarannan äänestysalue	Kaupungintalo
Tähtelänkuja 1, Haapavesi |
|--------------------------|--|

- Kirkonkylän äänestysalue

Mäkirinteen koulu
Kytökyläntie 49, Haapavesi

Päätös:

1. Hyväksyttiin.
2. Hyväksyttiin.
3. Hyväksyttiin.
